

DOI 10.36074/logos-14.02.2025.072

ЯКІСТЬ ЗНАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК УМОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Хроленко Олена Андріївна¹, Мілошунас Вероніка Віталіївна²

---

1. старший викладач кафедри морської англійської мови
Національний університет «Одеська морська академія», УКРАЇНА

2. старший викладач кафедри морської англійської мови
Національний університет «Одеська морська академія», УКРАЇНА

Дана робота присвячена значенню якості знання професійної англійської мови як умови конкурентоспроможності майбутніх фахівців морської галузі. Якість знання професійної англійської мови є ключовою складовою підготовки майбутніх спеціалістів, оскільки морська галузь вимагає використання єдиної мови для ефективного спілкування між всіма учасниками судноплавства.

Англійська мова визнана міжнародною мовою морської комунікації відповідно до вимог Міжнародної морської організації (ІМО) та положень Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (STCW) [1]. Її якісне знання є незмінною умовою виконання професійних обов'язків, яка безпосередньо впливає на професійні якості фахівця морської галузі і забезпечує його конкурентоздатність та конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці.

Сучасні компанії дуже зацікавлені у кваліфікованих кадрах, які не лише володіють своєю професією, але й здатні вільно спілкуватися англійською мовою. Це дозволяє їм ефективно ухвалювати рішення, забезпечувати безпеку судноплавства та прагнути професійного зростання. Попит на таких спеціалістів значно зростає, особливо якщо вони демонструють високий рівень володіння англійською мовою в контексті професійної комунікації, що є основною вимогою сучасного глобалізованого ринку [2].

Насамперед якість знання професійної англійської мови відіграє вирішальну роль у формуванні конкурентоспроможності майбутніх фахівців морської галузі. У сучасному глобалізованому світі, де морська галузь є однією з найбільш інтернаціоналізованих сфер діяльності, володіння англійською

мовою є необхідністю. Це основний засіб комунікації на борту суден, у портових службах, міжнародних організаціях і під час роботи з документацією.

Якісна мовна підготовка моряків визначає їхню професійну успішність, адже вона не лише сприяє ефективному виконанню робочих завдань, але й відкриває можливості для кар'єрного зростання в міжнародних компаніях.

Особливістю професії моряка є те, що вона передбачає постійне спілкування з представниками різних країн і культур у багатонаціональному середовищі. У таких умовах англійська мова є ключовим інструментом, що забезпечує ефективність роботи. Вона дозволяє морякам вирішувати професійні завдання, дотримуватися міжнародних стандартів, визначених Міжнародною морською організацією (IMO), і швидко реагувати на ситуації, пов'язані з безпекою судноплавства [3].

Відповідно до Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (STCW), знання професійної англійської мови є обов'язковим стандартом компетентності моряків із різних країн [1]. Володіння мовою не лише забезпечує дотримання цих стандартів, але й створює додаткові можливості для професійного розвитку, підвищення кар'єрного статусу й отримання вигідних умов праці.

Значення якісної мовної підготовки важко переоцінити, оскільки вона сприяє розвитку всіх аспектів професійної компетентності. Іншомовна компетенція фахівців морської галузі охоплює не лише лінгвістичні аспекти, такі як монологічне та діалогічне мовлення чи граматично правильне письмо, але й культурологічні складові, що передбачають розуміння соціокультурних особливостей партнерів по спілкуванню [4]. Особливого значення це набуває у контексті сучасних тенденцій найму змішаних екіпажів, де англійська є робочою мовою. Робота в багатонаціональному середовищі потребує високого рівня володіння англійською мовою для запобігання непорозумінням, які можуть призвести до аварій чи інших критичних ситуацій.

Використання автентичних навчальних матеріалів, таких як тренінги, технічна документація та відео з реальних морських ситуацій, дозволяє курсантам інтегрувати мовні знання у професійну діяльність. Наприклад, перегляд відео з інструктажами з безпеки, навігаційними процедурами чи комунікацією у багатонаціональному екіпажі дає змогу студентам практикувати розуміння мовлення носіїв англійської мови в природному темпі, засвоювати професійну лексику й використовувати екстралінгвістичні засоби комунікації, такі як жести, інтонація чи міміка. Такі матеріали не лише сприяють оволодінню мовою, але й забезпечують накопичення знань про професійні й культурні особливості. Це формує у курсантів здатність адаптуватися до різноманітних ситуацій, що є необхідною умовою роботи у глобалізованому середовищі.

SECTION 22.
PEDAGOGY AND EDUCATION

Для забезпечення високої якості мовної підготовки необхідно враховувати низку принципів і підходів. Одним із ключових є інтеграція автентичних матеріалів у навчальний процес, які максимально наближають студентів до реальних умов професійної діяльності. Використання сучасних мультимедійних платформ, інтерактивних програм та віртуальних симуляторів, створює ефективне середовище для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності. Наприклад, тренінги Міжнародної морської організації (ІМО) або кейси, присвячені аналізу морських аварій, допомагають курсантам ознайомитися з професійною термінологією, відпрацювати навички ухвалення рішень і здобути досвід у ситуаційній комунікації.

Ще одним важливим аспектом є систематичність навчання. Ефективна мовна підготовка має включати кілька етапів: підготовку до сприйняття матеріалу, безпосереднє опрацювання відео чи тексту й подальше закріплення знань через обговорення, написання звітів або виконання практичних завдань. Особливу увагу слід приділяти ситуаційно-функціональному підходу, що передбачає моделювання реальних професійних ситуацій. Такий підхід дозволяє студентам відпрацьовувати мовленнєві дії в контексті їхньої майбутньої професійної діяльності. Крім того, це сприяє не лише засвоєнню мовного матеріалу, але й розвитку міжкультурної компетенції, яка є необхідною для роботи в багатонаціональному середовищі.

У цьому контексті важливо забезпечити курсантам доступ до реального мовного середовища. Відсутність природного мовного середовища може бути компенсована через міжнародні стажування, програми обміну або співпрацю з носіями англійської мови. Такі заходи сприяють розвитку здатності швидко орієнтуватися в полікультурному середовищі, підвищуючи впевненість у використанні мови в робочих ситуаціях. Крім того, викладачі повинні орієнтувати студентів на самостійну роботу з автентичними ресурсами, такими як технічна документація, звіти й інструкції. Робота з такими матеріалами не лише закріплює знання, але й формує здатність застосовувати їх у практичному контексті.

Міжнародні стандарти до рівня кваліфікації фахівців морської галузі передбачають, що майбутні спеціалісти мають володіти стандартним обсягом професійної англійської мови, необхідним для успішного виконання професійних обов'язків. Наприклад, знання мінімуму Стандартних фраз для спілкування на морі (SMCP), затверджених Міжнародною морською організацією (ІМО), є обов'язковим для всіх моряків. Крім того, до викладачів англійської мови висуваються високі вимоги: їхня кваліфікація також повинна відповідати міжнародним стандартам.

Таким чином, якість знання професійної англійської мови є основою конкурентоспроможності майбутніх фахівців морської галузі. Інтеграція мовної підготовки в професійний контекст, використання сучасних технологій і методів навчання, а також створення умов для постійного мовного практикування сприяють формуванню висококваліфікованих спеціалістів. Такі фахівці не лише ефективно виконують свої професійні обов'язки, але й здатні адаптуватися до сучасних викликів глобалізованого світу, забезпечуючи безпеку судноплавства та підвищуючи ефективність роботи в міжнародному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Верховна Рада України (1996). *Про приєднання до Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення ваhti*. № 464/96-ВР. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_053#.
- [2] Бикова, В. О. (2012). Компонентно-структурний аналіз феномена «конкурентоспроможність фахівця». *Вісник дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і Психологія»*, 1 (3), 5-11.
- [3] Попова, О. П. (2011). Особливості професійної діяльності майбутніх судноводіїв і сутність їх професійної компетентності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 17 (70), 353-359.
- [4] Усик, Л., Чорна, В. & Петухова, О. (2021). Формування професійної компетентності студентів у процесі вивчення англійської мови за професійним спрямуванням. *Український Педагогічний журнал*, 3, 51-57. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-3-51-57>